

El bilingüisme. Problemes que planteja a les escoles

= conferència = de Castelló

1

Sempers: No és aquesta la primera vegada que me'n ocupe públicament dels problemes que planteja als mestres valencians, el fet, derivat de disposicions oficials, de ~~també~~ ^{haver de} considerar de llengua espanyola infants de llengua materna valenciana. No és la primera vegada i en estudis de revista, conferències i assemblees he anat descabdellant idees i apuntant fets reals. Potser per això els companys de Castelló m'han designat ponent d'un tema que requereix una certa dosi de ciència, d'objectivisme, que jo no tinc. He acceptat per entusiasme, per amor a la meua llengua que estimo per damunt de totes les altres del món perquè ella és la sang del meu esperit.

Però voldria disvertir jo d'una manera tal que, sense traïcionar les meues conviccions fides de l'estudi, de l'observació, i no del sentiment, donara complida satisfacció als senyors que han posat en mi la seua confiança.

I abans no entre en el cos del tema he de transmetre a tots vosaltres, companys meus, la càlida i feroçosa salutació del Magisteri Català-balear que el Sr. President d'aquella Confederació de Mestres va encarregar-me en una de les sessions de l'Assemblea que

2/

per a tractar d'aqueste mateix problema del bilingüisme a l'escola es va reunir en Barcelona el darrer mes d'agost; salutació que jo he retingut fins ara i que agrairia vullqueren acceptar perquè ve, franca i germana, dels nostres companys de més enllà del Cènia i de més enllà la mar i tots mestres oficials de l'Estat Espanyol.

Dins del territori de la nostra Federació de professionals del lla-
gisteri nacional que estatutàriament es nomena «región levantina»
hi ha una part dita País Valencià i una altra dita Regne de Múrcia.
Les províncies Múrcia i Albacete, sortosament, no tenen proble-
ma bilingüe puix que tots els seus territoris són de llengua espanyola.
El País Valencià té, però, una ampla faixa de territori de llengua va-
lenciana que voreja la mar i una altra, més estreta, a l'interior, de
llengua ~~valea~~ espanyola; és a dir, que les fronteres administra-
tives i les lingüístiques no coincidixen i açò ocorre en les tres grans
comarques del país: Alacant, València i Castelló. El número d'habi-
tants de llengua valenciana és cinc vegades més gran que el de llengua
espanyola. Si la població escolar d'una i altra zona és proporcional al nú-

3/

mero d'habitants, ha d'ésser cinc vegades major ^{de llengua} la valenciana ^{la de llengua} que ~~l'espa-~~
nyola. El número és suficientment important per a que els educadors i els
legisladors ^{no} el deixen passar per alt.

He presentat un fet biològic que no ningú podrà negar: existix, ³
realment, una gran massa d'infants de llengua materna valenciana.
Aquesta realitat que és pròpia dels infants, ~~innata~~ que està per damunt de la voluntat
dels infants i que és una manifestació, la més important, de la psiquis, els mestres,
nosaltres educadors, qualsevol que siga la nostra posició davant de la lleu-
qua valenciana no debem oblidar aquesta realitat, no la debem evitar.
Es un fet que cada dia penetra a l'escola i el mestre no pot, no deu girar-se
d'espatlles a ella perquè això fóra voler inhibir-se, voler inhibir l'àni-
ma de l'infant, ànima feta visible i tangible per mig del llenguatge.

Però si nosaltres no podem ni debem oblidar ^{parla} quina llengua l'in-
fant en vindre a l'escola perquè com intuïa Pestalozzi i la pedagogia
ha confirmat ens és indispensable començar per les experiències de l'
infant i, per damunt de tot, per el seu llenguatge propi, les lleis actu-
als ho han oblidat i no per raons pedagògiques, per cert, ans per raons
polítiques d'absorció i de centralització estatal. La legislació en vigor
al País Valencià considera d'igual llengua materna un fill de Lorca,
per exemple, que un fill del Maestrat. Pedagògicament és una aberrà-
ció legalitzada. ^{Haver d'} ~~Tindre que~~ instruir i educar amb un mateix idioma
infants de llengua diferent és un absurd pedagògic. No és d'ara l'

4/ l'absurd, sinó del temps de la governació del primer Borbó qui reduí tot l'estat espanyol a las mismas leyes de Castilla. Però l'absurd és monstruós des de què la Pedagogia pren volada amb les ales científiques de la Psicologia infantil, des de què l'home civilitzat considera que l'infant té uns drets inalienables i que per no cap raó ningú no pot destruir la personalitat de l'infant.

¿I no és el llenguatge una manifestació viva, concluent, de la personalitat? És Saer qui diu que "la llengua que s'aprèn en primer terme és l'instrument amb què se desenvolupa la personalitat. És la primera llengua de l'emoció, del coneiximent i de l'esforç. Forma part del teixit mental. Pot ésser llenguada de la consciència però no pot ésser eliminada del jo inconscient."

Si en la formació totalitària, no gens fàcil, dels nostres alumnes hem de procedir d'allò simple i conegut i concret a allò complex i desconegut i abstracte; a quines pràctiques antipedagògiques no ens obliga la legislació escolar quan prohibeix, dins de les escoles del nostre territori i a infants de llengua materna valenciana, l'ús d'aquesta llengua? ¿Es possible establir a les nostres escoles ^{els} mètodes i procediments d'ensenyança que per els quals s'obtenen resultats ~~bons~~ eficients per estar basats en la llibertat, en l'activitat i en les pures fonts psicològiques si dins de les nostres escoles hi ha milers d'infants

5/ que no poden parlar ni escriure segons la pròpia facultat anímica de pensar?
6 Quina escola activa podrà establir-se al nostre País si l'activitat mental, la primicera activitat està obturada per unes ordenances antinaturals que desgraciadament en les nostres escoles se complixen al peu de la lletra?
6 Quins experiments psicològics podrem fer, quines dades obtindrem, quins tests posarem en pràctica si en voler fer l'estudi de la capacitat mental dels nostres deixebles prescindim d'allò més ric de datar, de medir i de contrastar? Les dades seran defectuoses en absolut, no en relatiu. I tota escola que funciona ~~no~~^{amb} el peu forçat d'uns defectes que se saben absoluts és una escola a l'aigua, una escola sense entusiasme, sense virtualismes, sense eficàcia. I les generacions que passen per una escola tal són, com ho han estat, generacions sense caràcter. Els valencians són tímids; col·lectivament, impersonals; no més els ciutadans, reeducats, autoreducats, s'han pogut salvar del naufragi de l'escola d'esperit centralista.

Vulle remarcar ara el fet de què l'absurd del qual he parlat té les arrels en el despotisme polític. En proclamar-se la República - i permetre-me un encís polític - en establir-se en l'Estat Espanyol un règim de llibertat, han estat obertes les portes de les escoles a les el·leccions dites regionals i d'aquesta manera se la política a posar-se al servici de la Pedagogia, que és la seua funció natural. Ara que se legisla per al poble, ara que aires nous, de pedagogia científica, no de pedagogia política, omplin les escoles, ara és quan els mestres valencians ens hem de fer

6
(1) La base 6ª del projecte de lleis de Bases din que a les escoles de l'Estat s'ensenyaria el castellà i la llengua materna en cas de bilingüisme. Això és, per justícia republicana i pedagògica.

càrrec de les nostres obligacions i dels drets dels nostres deixebles.

Per això demane en la primera conclusió que l'ensenyament primari siga monolingüe i a base de la llengua materna de l'infant. (1)

I ha d'ésser monolingüe l'ensenyament perquè en introduir una segona llengua en la vida de l'infant es produeixen interferències de gravíssims resultats intel·lectuals. Fins fa pocs anys aquestos resultats no havien estat mesurats i encara sembla que ho estan poc segurs se desprèn de l'enquesta del Dr. Decroly i de l'afirmació de Nicolau Braunschauen: « Per a saber quina és la influència que exercix el bilingüisme sobre el desenvolupament de les facultats lingüístiques, sobre el desenvolupament de l'intel·ligència en general i sobre la formació del caràcter, és necessari continuar les experiències iniciades per Saer, Smith i Hughes. » Si bé els problemes del bilingüisme no' han estudiat a fons cal acudir, però, als experiments del mestre galès David John Saer que és qui més riosament s'ha preocupat i més profundament ha experimentat en un país que per més d'un aspecte s'assembla prou al nostre. Pux bé; Saer després de la seua interessantíssima enquesta "Sobre els efectes del bilingüisme en l'intel·ligència dels infants", que és fins ara el punt de referència que més fort que tenim, constata una supe-

rioritat molt clara dels infants monoglots per damunt dels bilingües i afirma rotundament: «Cap factor, com no siga el de la llengua, pot causar aquesta diferència de nivell intel·lectual.» La major riquesa o menor riquesa de llenguatge posseït és un determinant del nivell intel·lectual i, com diu Bertrand Russell, «la riquesa o la pobresa del llenguatge d'un individu depèn del major o menor èxit amb què s'ha portat a terme la difícil tasca de l'adquisició de la llengua materna.»

Els problemes del bilingüisme preocupen força i és ben sabut que la Conferència internacional de Luxemburg, fou provocada per Saer, per el experiments del que jo diria escola gallesa, que fou la més alta autoritat que sobre bilingüisme hi acudi. Rius Saer que no hi assistí per enfermetat, però sí la seva filla, i que ha mort abans del Congrés de Uica, Saer, diu, el cap d'aquella escola d'experimentadors diu en el raport llegit en Luxemburg: «Des del punt de vista lingüístic me pareix, diu, que l'unitat d'estímul en matèria de llengua és un factor molt important del desenvolupament i del benestar mental de l'infant. És difícil, requix, d'imaginar alguna cosa més perturbadora per a l'infant que el descobriment de què no pot comunicar-se amb totes les persones que el rodegen en la mateixa llengua.» I què direm si una d'aquestes persones és el mestre i sí

8/
com ocorre a les nostres escoles un element de perturbació són els llibres i, en fi, tota l'ensenyança? I en l'enquesta ja citada conclou: la confusió mental es produïx en els infants bilingües més que en els monoglots, encara en ~~els~~ els districtes urbans.

I és Izach Epstein en el seu llibre "La pensée et la polyglotie" qui diu: «fonat que una sola llengua és plenament suficient al desplegament intel·lectual i moral de l'individu, l'estudi de les llengües estrangeres s'ha de considerar, des del punt de vista racional i educatiu, com una pèrdua molt greu de temps i d'energia». I termina afirmant: «el poliglòtisme és una plaga social.»

Constatem que el nostre Aribau, ara fa cent anys, escribia sobre el mateix i de idèntica manera.

Però prou de citar frases favorables a la nostra tesi. Recordem, no més aquella justa imatge: tot arc que tinga dues cordes totes dues seran flexibles; ço és, tot infant que ha d'expressar-se en dues llengües no s'expressarà bé en ninguna de les dues.

I és que el llenguatge és funció del sistema nerviós i involucrar dos o més idiomes és en perjudici d'aquest funcionament el qual en trobar-se interferit produïx una disminució de funció útil, ço que diem manifestació de intel·ligència verbal.

9/

Es de remarcar com els governants de tots els països en establir l'ensenyança maternal i la primària, i en reformar aquestes ensenyances han intuït que fóra perjudicial, que fóra provocar una tràgèdia psicològica, l'establiment, la pràctica del bilingüisme a les escoles primàries i maternals. No cap polític, no cap pedagog han aconsellat un ensenyament primari bilingüe allà on, clar està, els infants són monoglòts. No m'és hem pogut saber d'una discussió verament portada, entre Monsieur Bouet i Mister Rossiter, al Congrés d'Educació Nova de Niça, sobre la ~~com~~ possible conveniència de l'ensenyament d'una llengua auxiliar. Advocava Bouet per l'Esperanto i Rossiter per el Basic, idioma anglès reduït a 850 paraules. Es tracta, naturalment, d'un idioma auxiliar per a ús de relacions internacionals i en funció d'un cosmopolitisme i d'una pau mundial; però el que aquests no tractaven era d'establir el bilingüisme a base de l'Esperanto ~~o~~ o del Basic.

Sóc partidari, clar és, d'una llengua auxiliar: Esperanto, Ido, o Basic; però no m'atreuïria a ensenyar-la als infants abans que aquestos no posseïren la seua llengua materna. Al·lavors no seria aquest llenguatge auxiliar, ans ho seria ~~de~~ destructora de l'ànima de l'infant. Ensenyariem una llengua auxiliar en favor de la pau però no mai en favor d'una llengua que sota el nom d'auxiliar

obriria imperialísticament i, a la fi, destruint la llengua materna, destruiria i faria esclaus els individus de la mateixa nació.

Se dirà que hi ha casos d'homes que tot posseint un idioma definit han estat il·lustres en la pràctica d'una segona llengua i, de vegades, en la d'una tercera. Cert; però no oblidem que aixos homes són escassos perquè escassegen els genis. És el cas sublim de Josep Conrad el polonès autor de bellíssimes obres angleses. És el cas no tan ~~foapant~~ brillant del nostre Gabriel Miró peix que Miró té com a una de les seues majors gràcies literàries els acusats valencianismes que coloren les seues proses. Són genis. «Hi ha, evidentment - diu Nicolau Braunschansen en "El Bilingüisme i la família"; - hi ha naturaleses genials que arriben a vèncer totes les dificultats i que assolixen expressar-se amb originalitat i amb una gran copia verborum en dues llengües. Però aquests són casos rars i la major part dels autors bilingües no són genis creadors. Els talents ordinaris - sequix - alcancen més bé l'ús corrent de la llengua, i el seu vocabulari, en l'una o l'altra llengua, no rebassa les necessitats d'una branca determinada o de la conversa corrent.»

Cal pensar, sempre, que els infants de les nostres escoles no són genis. Podrem tindre algun geni en potència però el mestre no l'ha

11/ l'ha de tractar, si intuïa la genialitat, com^a un geni.

Una altra raó contra del bilingüisme escolar: l'escola primària no pot ésser una acadèmia d'idiomes. L'ensenyament d'idiomes no és el caire principal de les nostres escoles d'infants. És prou, fóra prou, aconseguir que els nostres deixebles posseïren l'idioma matern amb tal perfecció que en cap moment de la vida els fallara el mecanisme verbal bé la dicció, bé l'escriptura. Si nosaltres, mestres, aconseguirem que els nostres alumnes posseïren suficientment el seu idioma matern desapareixeria de la nostra terra l'home sense caràcter, aquell home que no diu el que pensa, aquell que porta a sobre com un càstig l'handicap de manejar una ferramenta els recursos de la qual ignora.

I si admitem el bilingüisme a les nostres escoles - ara les nostres escoles són monoglotes - si establirem el bilingüisme; és segur que els infants aprendrien els dos idiomes?

Hi ha infants ben dotats i infants mal dotats per als idiomes. Sabem per Decroly que les xiques tenen manco dificultats que els xics; que el posseir dos idiomes pareix més perjudicial als xics que no a les xiques. Bé; això és conforme en tots els graus d'anomalia verbal. (Les dones no solen ser tartanudes). Sabem també que la inaptitud per al segon idioma és, de vegades, la

12/ mateixa que per a la llengua materna; però en cert número de casos encara que l'adquisició haja estat ~~feta~~ normal per a la llengua materna l'adquisició de la segona llengua és difícil, sinó impossible. Sin Decroly que en aquests casos cal no perdre de vista la influència del mitjà ambient.

No obstant no hem d'oblidar que hi ha infants mal dotats per a aprendre una o dues llengües; i si aquests mal dotats per a la materna, difícils de destriar fins ^{amb} els tests de Binet i Simon, els produïm voluntàriament ^{les} interferències verbals que implica l'ús de la segona llengua, el retard mental serà acusat i l'infant que amb prou treballs anava adquirint la llengua materna se trobarà per causa de la segona, sense posseir la materna. Es d'un ~~cas~~ ^{intel·lectual} que patí en la infantesa aquesta perniciosa intercalació d'idiomes, la següent confessió: «No entenc res dels problemes de bilingüisme, però tinc una opinyó personal que senyalar. Sóc vell, he passat la meua vida entre els llibres, però no tinc encara una llengua meua.» I aquest intel·lectual, filòsof i humanista pública i amb èxit tant en espanyol com en català.

L'escola ha d'ésser unilingüe i unoglota. L'escola primària.

13/

ria per a què no destorbe el desenvolupament intel·lectual de l'infant ha de funcionar amb una llengua només i, aquesta, sempre, ha d'ésser la materna. I ja concretant, dins el País Valencià, i dins les terres que formen la Federació de Mestres de Llevant, les llengües maternes han d'ésser respectades; i a l'infant de llengua espanyola i a l'infant de llengua valenciana no se li ha d'imposar una segona llengua perquè això seria en perjudici de la personalitat actual i futura de l'infant.

Però si per raons extra-pedagògiques - només per raons extra-pedagògiques - ens vérem obligats a admetre una segona llengua a l'escola (l'espanyol a les escoles valencianes, el valencià a les castellanes d'aquest País Valencià) els problemes ~~de~~ del bilingüisme els tindriem plantejats dins de l'àrea mateixa de les nostres classes i els mestres els hauríem de resoldre amb aquell tacte i prudència que són del cas per a què els infants ixqueren lo menys perjudicats possible. Si per raons extra-pedagògiques - repetisc - no ens podem substraure del bilingüisme escolar ja quina edat hem de començar l'ensenyament de la segona llengua? Hem ací, tangible, el dubte. I en resoldre'l ho hem

14/

de fer servir nos d'un quiatq̄ científic, pedagògic, sense que els interessos dels infants siguem minimitzats. Aquest dubte, aquesta pregunta ens férem els ponents de l'Assemblea de Barcelona en la Setmana Final de l'Escola d'Estiu d'enquany i ací aportaré els mateixos raonaments que allà vaig exposar. Les Conclusions segona i tercera que jo presente a la vostra consideració foren acceptades sense discussió en aquella reunió de ~~la~~ terres de llengua romànica igual a la nostra.

¿ A quina edat hauriem de començar l'ensenyament de la segona llengua? Si es repetix la història - i jo crec, ~~que~~ sense dubte ningú, que ~~fatalment~~ ha de repetir-se - si es repetix la història de Catalunya ^{en} València, l'edat de la segona llengua és la dels vuit anys. És aquesta l'edat oficial. El Sr. Marcel·lí Domingo, éssent ministre d'Instrucció Pública decreta que l'edat per a iniciar el coneiximent i pràctica de la llengua espanyola en les escoles de Catalunya es fara a partir dels vuit anys. Però el Sr. Domingo, mestre d'escola que ha exercit la professió dins l'escola primària i amb material linnà català i en una època en què el català era bandejat de l'escola, ^{en} ~~se~~ anar a concretar l'edat en què la segona llengua ha d'interferir la materna es trobà que, experimentalment, no està establida l'edat de poder començar d'apendre una llengua estrangera.

15/ Així mateix troba a faltar Epstein i, amb ell, tots els pedagogs i tots els psicòlegs que de tal punt s'han preocupat. És que no hem experimentat prou els problemes del bilingüisme.

En Bèlgica, on el bilingüisme francès-való és diversament enfocat segons les comarques i encara segons les escoles, l'edat inicial varia prou d'un municipi a l'altre. Però ~~allà~~^{en} les escoles belgues ^{que} practiquen el bilingüisme d'una manera semblant a la lletra i a l'esperit del decret del Dr. Domingo l'ensenyament de la segona llengua no comença fins el quart o el quint any d'estudis que correspon ~~als~~ infants de nou i deu anys.

Els estudis actuals sobre les confusions mentals dels infants productes de l'ús de dos o més llengües porten de la mà a afirmar que l'ús d'una segona llengua no mai deu començar abans no s'haja adquirit l'aptitud d'usar-ne ~~una~~ bé una sola. Tot fa creure que allò eficient fóra que el mestre hauria d'esperar que els seus deixebles posseïren la llengua materna amb un grau de maduresa tal que el pas a la segona llengua no pertorbava quasi el desenvolupament de les intel·ligències infantils. I el Dr. Domingo, home experimentat, com ho és en aquests problemes, no ha volgut dir altra cosa en decretar els vuit anys. En llegir vuit anys hem d'entendre edat pedagògica o escolar, no mai els vuit anys vitals. No tots els infants en arribar a aquesta edat tenen el mateix grau d'intel·ligència, les mateixes aptituds per a fer

l'aprenentatge de la segona llengua. Els vuit anys vitals poden, en molts casos, coincidir amb els vuit anys pedagògics; en altres no, i al gran de possessió de la llengua materna ens hem d'atendre interpretant l'esperit de justícia en què el decret està inspirat.

¿Com determinar els vuit anys pedagògics? Hem de realitzar dins de l'escola el control científic tot mesurant objectivament cada desigible; una particularització individual és necessària per a obtenir, realment, el gran punt de possessió de la llengua materna que començà per al començament de l'ensenyament de la segona llengua. Fent de banda els mètodes de control objectiu que cada mestre podria adoptar proposem que la mesura de l'estat lingüístic dels infants siga feta a base de

- a) rapidesa de lectura
- b) comprensió de lectura
- c) possessió de vocabulari
- d) correcció ortogràfica.

La lectura ha de ser per nos d'instrument de ~~lectura~~ mesura perquè és sent la clau dels coneixements humans i un medi d'educació física, intel·lectual i moral ella ens assenyalarà l'estat mental de l'infant. Per a què considerem avelada la mecànica de la lectura i en un punt d'habilitat suficient per a passar a l'estudi d'una altra

17 / llengua demanem ~~que~~ que els infants elixquen 100 mots per minut d'un llibre de lectura corrent en el que les idees s'iguin expressades amb claredat. Però aquest tipus de rapidesa de lectura no ens serà pedagògicament i totalitàriament satisfactori si el petit lector no entén el que llig.

D'aquí que demanem, encara, com a comprovació de possessió del vernacle la comprensió de la lectura. En arribar a aquesta mesura el mestre no ha d'oblidar que hi ha infant que no entén els llibres, de vegades, no per tara mental, ans perquè, freqüentment, el llenguatge dels llibres els és intel·ligible per ésser totalment distint al que ells usen. Aquest defecte el llibre l'hem pogut comprovar tots nosaltres, massa sovint fins en obres que són redactades expressament per a servir de lectura. Utilitzant un llibre de lectura corrent que no continga frases d'aquelles que el mestre ha de traduir en formes més senzilles i concretes per a la comprensió, proposem que se tinga per infant preparat per a rebre la segona llengua aquell que contesta bé, almenys, el 60 per 100 de les preguntes que se li facen sobre el text llegit.

Les respostes a tals enquestes ens manifestaran el vocabulari. La correcció del vocabulari espontàniament manifestat ens dirà, també, el grau de possessió de l'idioma matern.

18/ L'infant, generalment, no té un vocabulari superior al del seu llibre de lectura corrent i el mestre, en el moment de la prova, no li exigirà un lèxic diferent, un vocabulari superior al del llibre de lectura.

Però si només controlàvem la rapidesa de lectura, el vocabulari i el número d'idees captades, no sabriem encara si l'infant és posseïdor de l'idioma. Car l'idioma és en nosaltres, quan som capços de compondre bé en l'idioma estudiat. L'escolar abans no passe a l'aprenentatge de la segona llengua haurà de compondre en la seva llengua materna amb una certa correcció ortogràfica. La despreocupació d'aquest aspecte de la possessió idiomàtica seria fóra funesta per a l'infant en el moment de rebre el segon idioma puix que també ha d'aprendre les normes ortogràfiques del mateix. Així, puix, caldrà fer en cada cas una prova d'ordre ortogràfic i haurà d'ésser en dictat, precisament; puix si a l'infant se l' deixara en llibertat de composició bé podria fer la redacció del tema proposat tot substituint per mots ortogràficament coneguts per ell els mots que en aparèixer en la ment comportaren, en escriure, dificultats o dubtes ortogràfics.

Propose com, a prova, el dictat d'un paràgraf de llengua materna extret d'un llibre de lectura corrent que no tinga acumu-

19

lades paraules inconegudes ^{per a} de l'infant. I que es considere apte per a iniciar-se en la segona llengua aquell que passa un mínim total d'errades ortogràfiques comprés dins del 35 per 100 dels mots dictats. Es a dir, que el màxim d'errades no ha de passar del 35 per 100.

Amb aquesta interpretació del Decret de 29 d'abril de l'any passat i amb aquesta preocupació per evitar interferències mentals podria acceptar-se un assaig de bilingüisme al País Valencià entened, però, que la llengua materna requira éssent la vehicular a l'escola i que la segona llengua no anul·lora la materna. Gradualment, progressivament, s'hauria d'intensificar l'ensenyament de la segona llengua fins que en el quint any o bé en el sext d'estudis el temps escolar fos repartit, per mitat, entre les dues llengües. La gramàtica de la 2ª llengua serà estudiada ^{dins d'aquest temps}.

No m'havia proposat, sempre, parlar de la didàctica de l'ensenyament de llengües. És un altre problema a estudiar. Potser en altres Assemblees es pugua fer. Els problemes del bilingüisme són múltiples. Jo quedaria complaquit que d'ací naixquera una forta preocupació vers ells i un veritable interès en resoldre'ls. Jo quedaria plenament satisfet si el dia de demà el tinguérem resolt a base d'un poliglòtisme impresiu i d'un monoglòtisme expresiu; és suficient açò per a resoldre les necessitats de la vida pràctica, quotidiana, que fa indispensable a molts individus el co-

20/ neiximent de llengües estrangeres.

I ara ¿cal dir que els mestres del País Valencià hauríem de saber amb la més gran perfecció possible els idiomes valencià i espanyol? No ningú asseguraria l'ensejament de les dues llengües si els mestres no saberen, suficientment, l'una i l'altra llengua.

Abans de terminar jo pregaria als companys dirigents de la Nostra Federació que per a traure algun fruit pràctic - pedagògicament parlant - d'aquesta sessió sobre bilingüisme tinguera a bé proposar es destacara un equip de mestres, veritablement interessats en aquests problemes, per a què estudiaren objectivament, científicament, aquest problema. Tenim, dins les nostres terres, infants monoglòts castellans i valencians; tenim infants bilingües de castellà predominant i de valencià predominant. Les experimentacions a fer són diverses i interessants. Els nostres federatius; podrien preocupar-se'n? Experimentar profundament, engrassar les proves que ja recull l'Oficina de Ginebra i fer oir la veu de la nostra Federació en el pròxim Congrés Internacional sobre bilingüisme.

I deixen-me acabar amb aquelles assejades paraules de Mestre Saer:

« Un millor coneiximent dels perills a què està exposat l'infant

21/ i una poca de voluntat entre tots els grups de la comunitat en
interès d'aquesta mateixa comunitat, farau possible una coope-
ració que permeta a dos o més llengües viure i una junt a l'al-
tra en un mateix estat, els governants del qual tendixquen
sempre, sense rivalitat ni conflicte, a fer progrossar la cultu-
ra de la nació.»

He dit

Carles Salvador

Desembre 1932.

